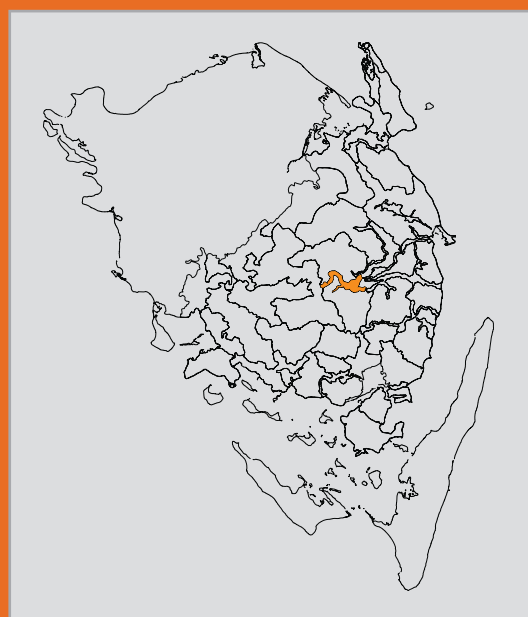
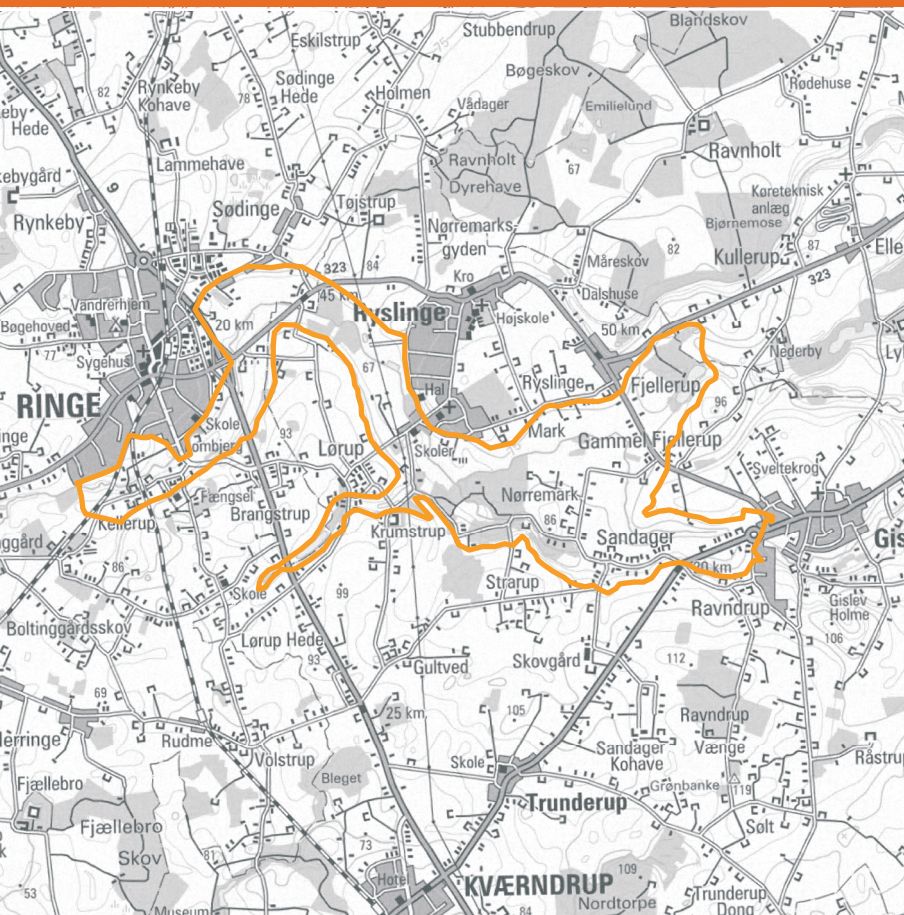

Gislev Smeltevandssdal

Landskabskarakterbeskrivelse
og -vurdering
område nr. 43

Foto fra registreringspunkt.

Foto fra Registreringspunkt.

Øst for Ringe.

Vest for Ryslinge.

Ekstensivt udnyttet areal

Nøglekarakter

Skiftevis intensivt og ekstensivt dyrket landbrugsland i fladt til let bølget terræn med spredte skov-, eng- og moseområder, levende hegn og bevoksede diger, græsningsarealer til heste og køer, små til middelstore gårde og få husmandsbebyggelser. Stor variation i sammensætningen af landskabskarakteren og arealanvendelse området igennem.

Beliggenhed og afgrænsning

Gislev Smeltevandsdal dækker et areal på ca. 1200 ha og strækker sig fra vest til øst fra Ringe over syd for Ryslinge til Gislev. Området er omgivet af moræneflader - mod øst støder det dog op til Ørbæk og Kongshøj tunneldalssystemer.

Karakterområdet er beliggende i Faaborg-Midtfyn kommune.

Landskabstype

Hedeslette/dyrket/klasse 3

Naturgrundlag

Bogstavkode: Ghgb (Hedeslette Smeltevandssand og -grus, skrænter, komplekst mht. jord og terrænet)

Geomorfologi

Regionen udgør et område, som er dannet under istiden, hvor smeltevand er løbet ud gennem gletscherporten i gletscherens front og har aflejret sedimentter foran isranden. En del af smeltevandet er løbet videre gennem landskabet foran isranden og har udskåret en såkaldt ekstramarginal smeltevandsdal. Området syd for Lørup har tunneldalskarakter.

Jordtype

Jordtyperne i området er meget varierende. Smeltevandssand er den dominerende jordtype, da den optræder i lidt under halvdelen af området. Moræneler udgør næsten den samme andel som smeltevandssandet, men er lidt mindre udbredt. Spredt, og kun i små mængder, forekommer smeltevands- og morænegrus. Ferskvandsdannelser findes i forbindelse med vandløbene og udgør den resterende del af jordbunden i området.

Terræn

Terrænet præges af relativt stejle dalsider langs de sydlige dalskråninger - de nordlige dalskråninger stiger jævnt. Syd for Fjellerup, på den egentlige slette, er terrænet fladt til bølget og hælder mod vest.

Kompleksitet

Regionen er, som ovenfor beskrevet, kompleks m.h.t. sammensætningen af jordtyper og moderat kompleks med henblik på terrænet.

Hydrologi

Regionen gennemskæres af Sallinge Å, som løber fra vest mod øst. I den NØ del af området ligger Fjellerup Sø, som har en størrelse på ca. 6 ha. Spredt i området findes flere mindre moseområder samt enkelte dræningskanaler.

Arealanvendelse og landskabselementer

Bevoksningsmønster

Bevoksningsmønsteret i området præges af skove, krat og småplantninger omkring åer og moser, levende hegn og bevoksede diger samt enkeltstående vejtræer langs biveje.

Skovenes størrelse varierer mellem ca. 4 ha og ca. 50 ha, og er bl.a. sammensat af bøg, ahorn og nål. I tilknytning til skovområderne findes ofte nåleplantager til pyntegrønt.

Omkring moser er bevoksningen præget af krat og småplantninger med forskellig artssammensætning. Omkring

åerne er der stedvist en smal tæt zone omkring åen, hvor bevoksningen er høj, stedvist strækninger hvor bevoksningen er sporadisk og lav samt lange strækninger hvor der ingen bevoksning er langs åen, men hvor der er dyrket helt ned til åbredden.

Overordnet set er området præget af relativt få levende hegn og diger. Dog er området omkring Nørremark præget af en dominerende, tæt og ensrettet hegns- og digestruktur fra udskiftningstiden. Orienteringen af hegnene er tilnærmelsesvis N-S og NNW-SSØ. Hegnene udgøres stedvist af syren, popler, krat/buske med enkeltstående træer og enkelte steder langs vejene af høje tætte tjørn.

Dyrkningsform

Intensiv jordbrugsdrift er den dominerende dyrkningsform. I området findes et antal svinefarme. Omkring Nørremark er dyrkningsformen mere ekstensiv, idet en del af markerne er af mindre skala og ligger brak. Spredt i karakterområdet går heste og køer på græs og enkelte engarealer findes langs åerne ved Bromade og strækningen syd for Ringe.

Bebyggelsesstruktur

Bebyggelsesstrukturen udgøres af små til middelstore gårde spredt i området, som er beliggende både langs og tilbager trukket fra vejene. Et par enkelte husmandssteder findes i området øst for Ravnsrose. Mange af gårdene er fra omkring år 1900.

Sandager er den eneste landsby som ligger inde i karakterområdet. Lørup, Gammel Fjellerup, og den vestlige del af Gislev ligger lige på grænsen til smeltevandsskeden, og en del af bebyggelsen ligger lige inden for karakterområdets grænse. Denne bebyggelse er som hovedregel opstået som en udvidelse til af den eksisterende by og er derfor relativt ny.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

I området omkring Nørremark genkendes et tydeligt mønster fra udskiftningstiden i form af et kamudskiftningssystem.

Tekniske anlæg

Karakterområdet gennemskæres i den vestlige del ved Ringe og den centrale del fra øst til vest af en højspændingsledning. En anden højspændingsledning gennemskærer området fra nord til syd i området vest for Ryslinge.

Lige umiddelbart vest for Ringe er etableringen af en motorvej i gang. Denne kommer til at gennemskære denne del af området fra NV til SØ.

Landskabskarakterens oprindelse

Landskabskarakteren har sin kulturhistoriske oprindelse i tiden omkring udskiftningen, hvor jorderne blev fordelt

Landskabskarakteren

Landskabskarakteren er betinget af et let bølget terræn, som har været grundlaget for udbredelsen af en blanding af intensivt og ekstensivt dyrkede arealer, drevet af mindre og middelstore gårde. Området præges derudover af middelstore til mindre skovområder, åer, eng- og mosearealer samt levende hegn og bevoksede diger.

De overordnede landskabsrum afgrænses af skovområderne og de tætte hegn samt de skrånede dalsider. Disse rum underopdeles af skiftevis transparente og tætte levende hegn og bevoksede diger. De tætte hegn bevirker at afgrænsningen stedvist er lukket og skalaen lille, mens de transparente og lave hegn bevirker en mere åben afgrænsning og større skala.

Strukturen præges af både linier og flader. Omkring Nørremark kan genkendes et tydeligt mønster fra udskiftningstiden i form af et kamudskiftningssystem. Sammensætning og variation i arealanvendelse bevirker at karakterområdet fremstår med en høj kompleksitet.

Landskabskarakteren har primært sin kulturhistoriske oprindelse i tiden omkring udskiftningen, hvor jorderne blev fordelt ved blok og kamudskiftninger.

Skov-, eng- og moseområderne har stort set samme størrelse og placering som i tiden omkring udskiftningen. Enkelte områder er dog inddraget til landbrugsdrift. En del levende hegn og diger er sløjfet. De oprindelige gårde har beholdt deres placering, og nogle er udbygget i forbindelse med overgang til svineproduktion. Det åbne land er stort set friholdt for nybebyggelse, og det der er opført, ligger primært langs vejene mellem Fjellerup og Gammel Fjellerup samt omkring Sandager.

Bebyggelsen er velholdt mens bevoksningen fremstår i en varieret vedligeholdelsesmæssig stand. Flere marker er omlagt til braklægning, hvilket får karakteren til at fremstå uplejet.

De tekniske elementer virker forstyrrende i landskabet.

ved blok og kamudskiftninger, og som har resulteret i et landskabssystem af mindre skala. Området umiddelbart NØ for Ringe har dog ikke været præget af udskiftning-hegn og tidsdybden kan her stedvist være større. Ligeledes med området af tunneldalskarakter sydvest for Lørup.

Rumlige og visuelle forhold

Skovområderne, de skiftevis transparente og tætte levende hegn og bevoksede diger på det let bølgede terræn med de skrånende dalsider, danner et lille til middel skala landskab.

De overordnede landskabsrum afgrænses af skovområderne, de tætte hegn samt de skrånende dalsider. Disse rum underopdeles af de skiftevis transparente og tætte levende hegn og bevoksede diger. De tætte hegn bevirker at afgrænsningen stedvist er lukket og skalaen lille. De transparente og lave hegn bevirker en større skala og mere åben afgrænsning, som giver mulighed for at se langt ud i landskabet.

Omkring Nørremark er udskiftningsmønsteret tydeligt, idet de levende hegn og bevoksede diger står relativt tæt og regelmæssigt og er orienteret i samme retning. Resten af karakterområdet fremstår uden noget bestemt mønster.

Strukturen i området præges af landbrugsflader som brydes af linier i form af de levende hegn og bevoksede diger.

Karakterområdet fremstår med stor kompleksitet, som primært foranlediges af, at terrænet varierer gennem området. Dette medfører at også arealanvendelsen varierer. Området syd for Ringe, vest for motorvejsbyggeriet, er præget af relativt stejle dalsider og engarealer med græssende heste og køer. Øst for motorvejen er smeltevandsdalen bredere og skalaen bliver større. Dette medfører en mere intensiv arealanvendelse hvor landbrugsflader med relativt få hegn er dominerende. Området SØ for Bredland Skov og ned til Rosendal præges af en blanding af intensivt dyrkede jordbrug i dalbunden, braklægning op mod Ryslinge samt kvægbrug. Området er bypåvirket. Fra denne del af karakterområdet er det muligt at se over til den modstående dalside af smeltevandsdalen. Dalen syd for Lørup er meget smal, dalbunden er bevokset og dalsiderne stejle. I området mellem Nørremark og Gislev, er smeltevandsdalen bred og terrænet let bølget. Dette bevirker at landbrug inkl. svinedrift er udbredt. Afgræsning af køer præger endvidere dette område. Området omkring Nørremark præges af braklægning. Langs den sydlige grænse, øst for Bromade og syd for Sandager, præges området af græsningsarealer på dalsiderne. På trods af denne variation i sammensætningen af landskabskarakteren er der i hele karakterområdet god sammenhæng mellem natur- og kulturgrundlag. Mose-, skov- og engområder findes som hovedregel på gamle ferskvandsaflejringer, mens det sandede udgangsmateriale har dannet grobund for udbredt braklægning, som kan være mere rentabelt end dyrkning, samt udbredelsen af græsningsarealer og husdyrbrug.

Karakterområdet gennemskæres vest for Ryslinge af en fremtrædende højspændingsledning fra nord til syd. Det

samme er tilfældet syd for Ryslinge og øst over til Gammel Fjellerup. Vest for Ringe er et motorvejsbyggeri i gang, hvilket både visuelt og støjmæssigt virker uroligt. Motorvejen antages også i fremtiden at virke visuelt og lyd-mæssigt urolig.

Skov-, eng- og moseområderne har stort set samme størrelse og placering som i tiden omkring udskiftningen. Syd for Ryslinge og øst for Lørup er der dog sket en dræning af nogle engarealer, som herved er overgået til den intensive landbrugsdrift. En stor del hegns- og digestrukturen er sløjftet. De oprindelige gårde har beholdt deres placering, og nogle er udbygget i forbindelse med overgang til svinedrift. Det åbne land er stort set friholdt for nybebyggelse, med undtagelse af nogle enkelte gårde, som er opført omkring år 1900. Nybebyggelse er primært opført langs vejene mellem Fjellerup og Gammel Fjellerup og omkring Sandager.

Bebyggelsen er velholdt mens bevoksningen fremstår i en varieret vedligeholdelsesmæssig stand. Flere marker er omlagt til braklægning, hvilket får landskabet til at fremstå uplejet. De større gårde er fuldtidslandbrug, mens resten af bebyggelsen primært er fritidslandbrug og ren beboelse.

Landskabskarakterens nøglefunktioner og udviklingstendenser

Nøglefunktioner til opretholdelse/styrkelse/genopretning af landskabskarakteren

Den sandede jordbund har dannet grobund for en relativt ekstensiv udnyttelse af jorderne. Et generelt løft af den vedligeholdelsesmæssige standart vil styrke landskabskarakteren. Desuden vil tilbageførelsen af de drænedes engarealer ligeledes styrke karakteren. Arealanvendelsen, som er ekstensiv flere steder, bør bevares for at beholde den oprindelse sammenhæng mellem natur- og kulturgrundlaget.

Planmæssige og retlige forhold

I henhold til Regionplan 2005 er følgende forhold, som har indflydelse på landskabskarakteren, fundet.

Planlagt fremtidig vej

Motorvej vest for Ringe.

§3 - beskyttede naturtyper

Alle åer, vandløb, søer, enge, overdrev og moser i området.

Potentielle vådområder jf. VMP II

Området vest for Ryslinge mellem Bredland Skov og Rosendal.

150 m beskyttelseslinie om åer
Omkring Sallinge Å SØ for Ringe, hvor åen er meget lige.

150 m beskyttelseslinie om søer
Omkring Fjellerup Sø.

300 m skovbyggelinie
Omkring Ravnsrose.

Områder hvor skovrejsning er uønsket
Omkring den nye motorvej, det potentielle vådområde og øst for Sandager.

Skovrejsningsområde
Vest for Ravnsrose op til området omkring Rosendal samt fingeren af tunneldalskarakter syd for Lørup.

Kommuneplanlagt fremtidig byzone
Omkring kirken syd for Ringe.

Landskabskvalitetsvurdering

Vurdering af karakterstyrke

Karakteristisk

Hele karakterområdet

På trods af kompleksiteten og variationen i arealanvendelsen området igennem, fremstår de karaktergivende elementer i form af de skiftevis intensivt og ekstensivt dyrkede landbrug, spredte skov-, eng- og moseområder, levende hegn og bevoksede diger, græsningsarealer til heste og køer, små til middelstore gårde og få husmandsbebyggelser, tydeligt i hele karakterområdet. Relationen mellem naturgrundlag og kulturbetingende mønstre er tydelig i hele området. Landskabskarakteren vurderes som karakteristisk.

Vurdering af tilstand

Middel

Hele karakterområdet

Landskabskarakterens intakthed i forhold til den kulturhistoriske oprindelse, er relativt god. Skov-, eng- og moseområderne samt den oprindelige bebyggelse er stort set uændrede. Et begrænset antal nybebyggelser fra omkring år 1900 er kommet til området. Den største ændring siden udskiftningstiden er, at en stor del af hegns- og digestrukturen er fjernet.

Den vedligeholdelsesmæssige tilstand af de karaktergivende landskabselementer er overordnet set god. Bevoksningen i området fremstår dog i en varieret vedligeholdelsesmæssig stand. Flere markfelter er omlagt til braklægning, hvilket får karakteren til at fremstå uplejet. Særligt området SV for Ryslinge med gravhøjene virker uplejet.

Landskabet påvirkes af de to tværgående højspændingsledninger samt af anlægsarbejdet til den nye motorvej.

På baggrund af ovenstående vurderes tilstanden af hele karakterområdet som middel.

Sårbarhedsvurdering

Pga. den høje kompleksitet i karakterområdet, og fordi der ikke er nogen vigtige udsigter, visuelle oplevelsesmuligheder eller geotoper, vurderes sårbarheden som relativt lav over for nye tiltag i karakterområdet.

Kapacitetsvurdering

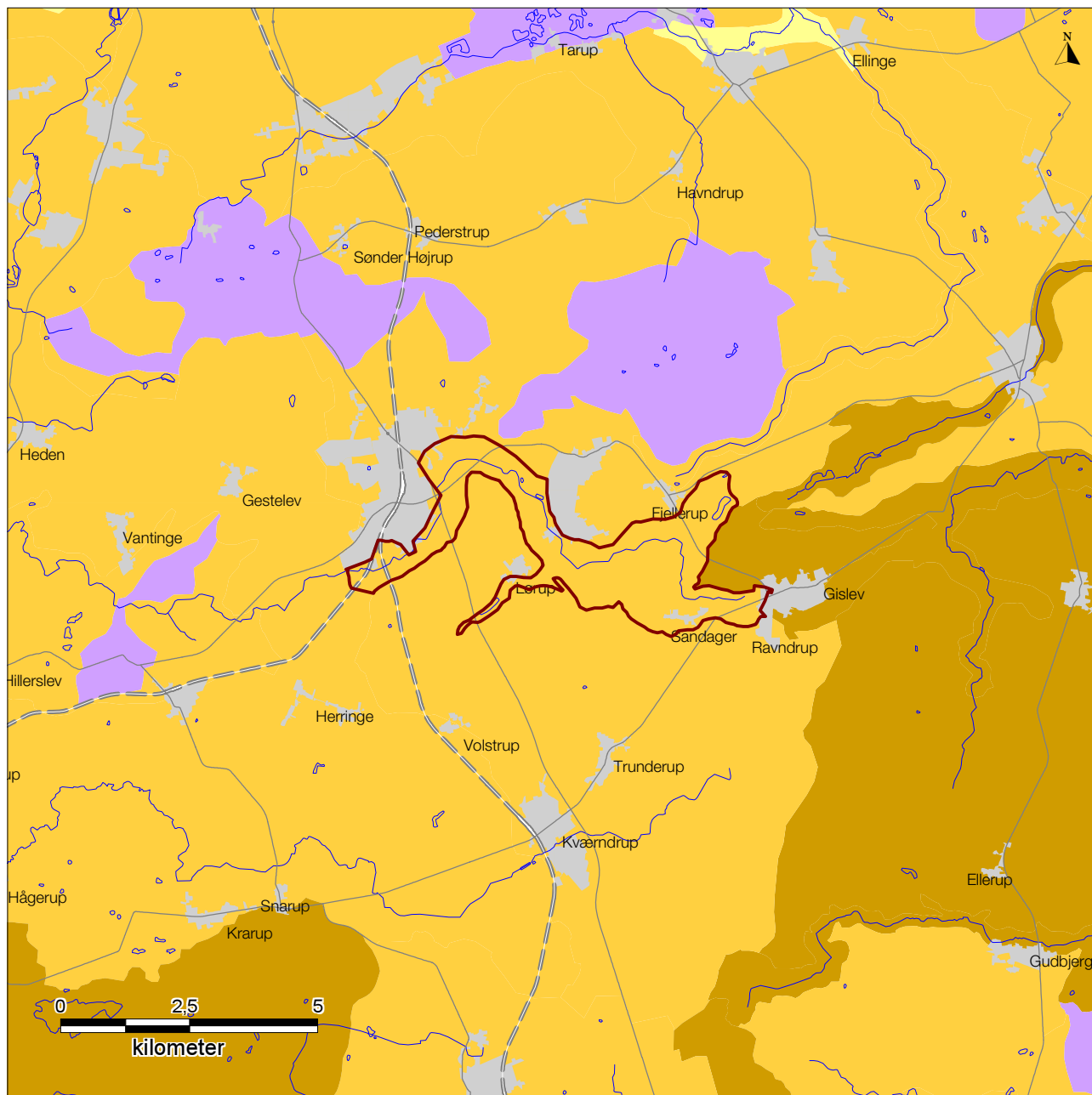
På baggrund af sårbarhedsvurderingen er områdets kapacitet i forhold til relevante planlægningsstemaer i Regionplan 2005 vurderet.

Det potentielle vådområde, i området vest for Ryslinge mellem Bredland Skov og Rosendal, vurderes til at styrke landskabskarakteren, idet dette tiltag vil tilbageføre nogle oprindelige vådområder. Arealanvendelsen vil ligeledes blive mere homogen, idet det potentielle vådområde strækker sig over et større sammenhængende areal.

Den fremtidige skovrejsning i området vest for Ravnsrose op til området omkring Rosendal samt fingeren af tunneldalskarakter syd for Lørup, vurderes ligeledes at styrke landskabskarakteren, idet arealanvendelsen vil blive mere homogen.

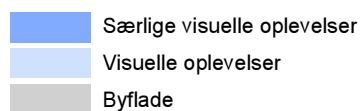
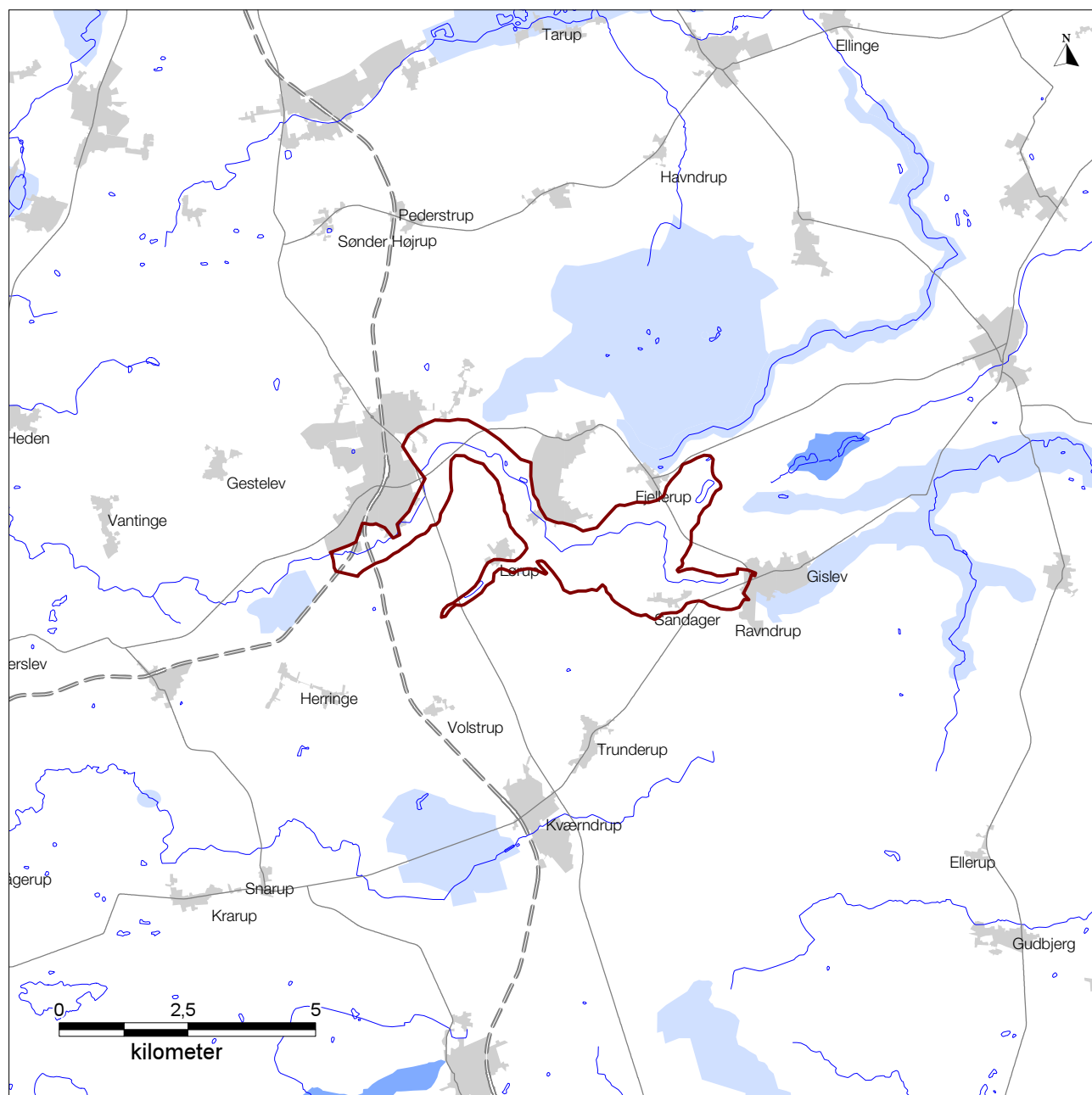
Registreringspunkt:
Nr. 1. UTM 32 U N 0599168, E 6120641
Besigtelsesdato: 23.08.2005
Niveau: Regionalt - Fyn
Besigtelsesteam: SGJ, MNS

Vurdering af karakter

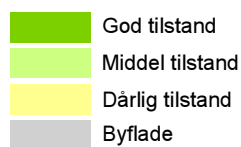
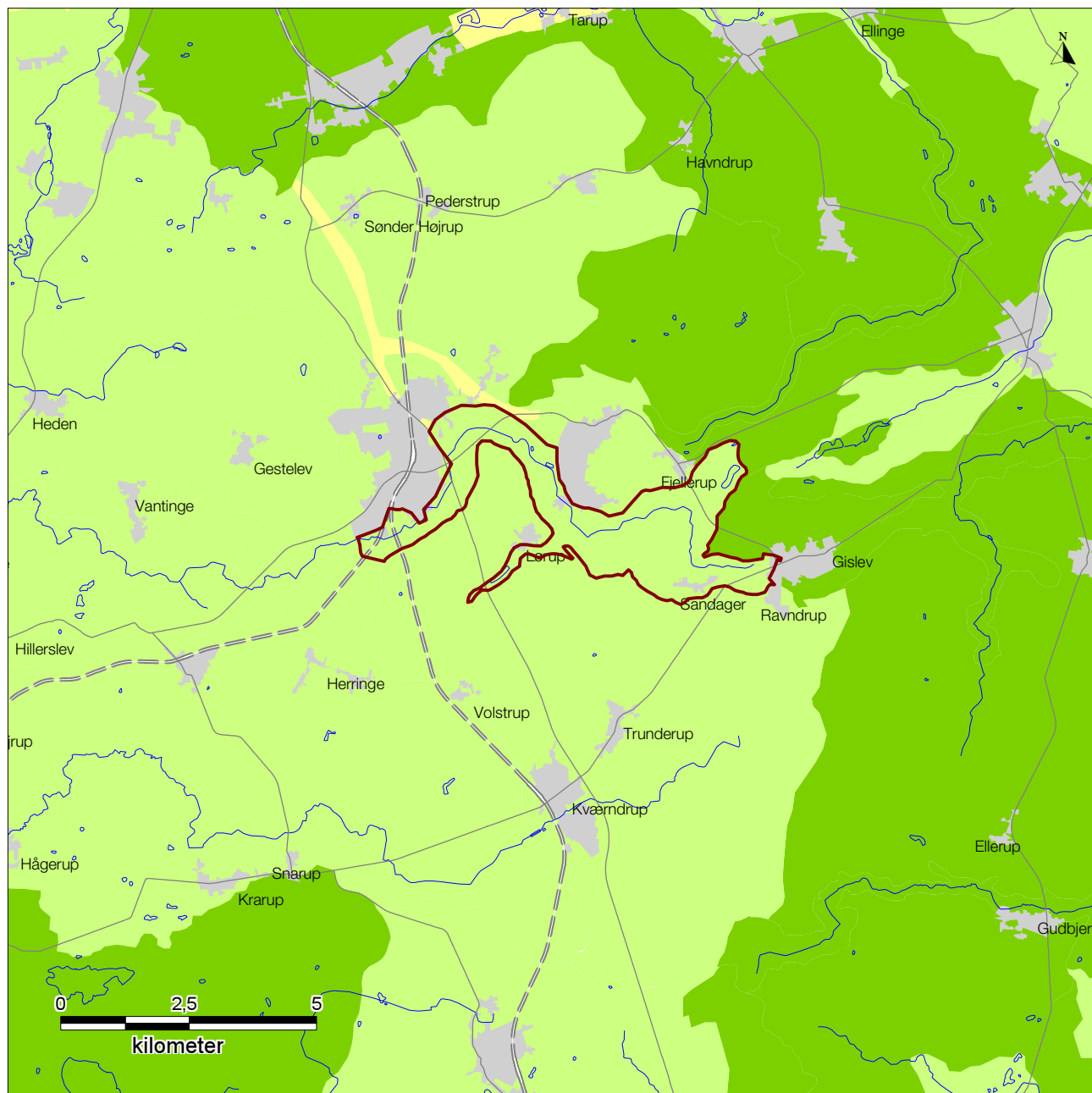

- Særligt karakteristisk
- Karakteristisk
- Karaktersvagt
- Kontrasterende
- Byflade

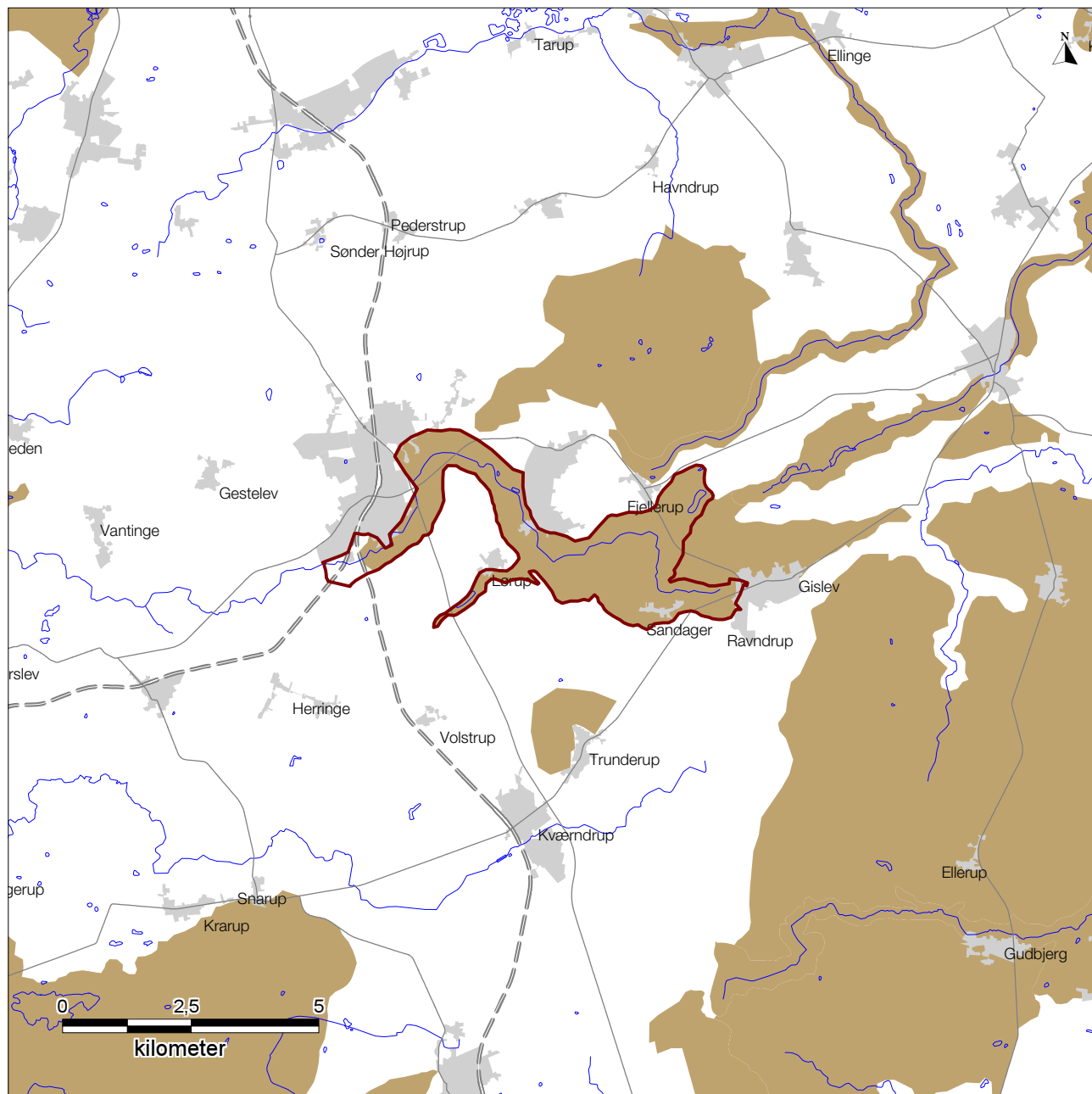
Forekomsten og styrken af visuelle oplevelsesmuligheder

Vurdering af tilstand

Vurdering af sårbarhed

Udgivet af Fyns Amt 2006
Grundmateriale: Kort- og Matrikelstyrelsen
© 1992 KD.86.1023